

# VIITNA MAASTIKUKAITSEALA

## Viitna maaistikukaitseala

Viitna järved ja neid ümbrisest maaistik võeti kaitse alla 1971. a, kui moodustati Lahemaa rahvuspark. Eraldi Viitna maaistikukaitseala (312 ha) moodustati 1997. a. Kaitseala kuulub Natura 2000 võrgustikku kui Viitna loodusala.

### Jääajal kujunenud pinnavormid

Siinsed pinnavormid kujunesid välja mandrijää taandumisel Pandivere kõrgustikult ~11 000 a tagasi. Servaladele tekkinud lõhede kaudu voolas sulavesi liustiku ees olevasse järve. Sulavate poolt kaasa kantud materjal settis lõhedesesse ja jääjärve. Nii kuhjati lõhedesesse osid. Endiste jääjärvede setetest kujunesid mõhnad.

### Viitna järved

Viitna kolm järv on luistlikutekselised. Rahvajutu järgi on Viitna Pikkjärv e. Suurjärv (16 ha) kunagine Kalevipoja hobuse väherdamise ase. Pikkjärv on kõrge liivase kaldaga vähetooteline ja pehmeeline umbjärv ning seetõttu tundlik ka vähese reostuse suhtes. Vähene toitainete sisaldus tingib ka veetaimestiku omapära. Järves kasvab mitmeid haruldasi kaitsealuseid taimi ning seetõttu tuleb erilist tähelepanu pöörata kaldavööndi kaitsele. Pikkjärve kaunistavad neli saart.

Viitna Linajärv e. Väikejärv (4,2 ha) on madalate kõvade liivaste kallaste ja mudase põhjaga pehmeeline rohketooteline umbjärv.

Öötsikut piiratud allikaline Nabudi järv (0,6 ha) on segatoiteline.

## Viitna looduse õpperada

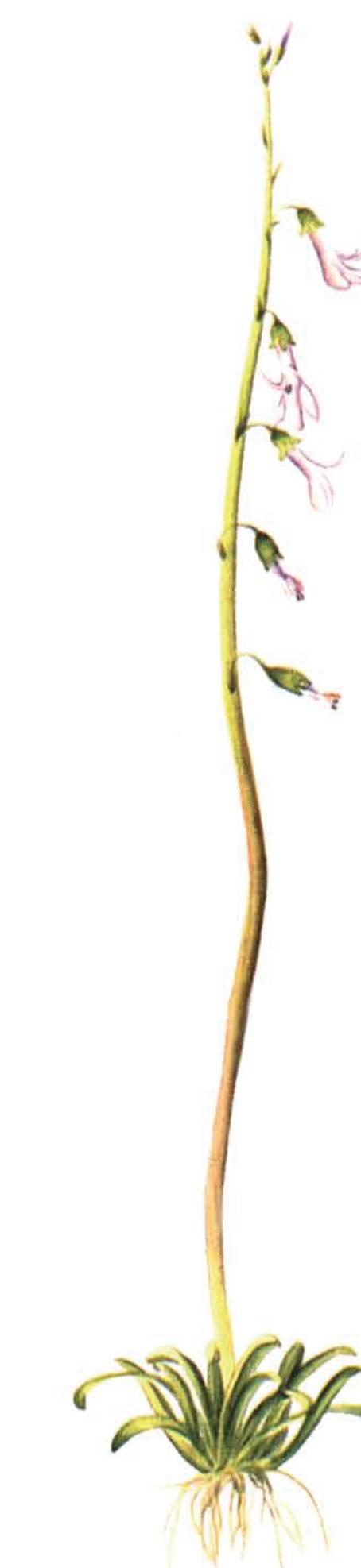
Vaheldusrikkal maaistikul kulgeb 7 km pikkune õpperada algab Viitna Pikkjärve põhjakaldalt, viib kõigi kolme järv äärde ning tutvustab jääaja kujundatud pinnavorme, nende teket ning seal kasvavaid metsakoskusi. Õpperajal on 27 huvipunkti. Möödlikuks loodusvaatluseks ja muljeid talletavaks retkeks kulub aega 3-4 tundi. Kui pikaks jalutuskäiguks napib jõudu või aega, saab teha lühema tiir ümber Pikkjärve ja käia Linajärve ääres – nii on matka pikkus ~2,5 km.

Rada tähistavad valged märgid puudel, mille keskel on rohelise triip. Rada on keskmise raskusastmega.

**Ettevaatust!** Vihmaste ilmade korral on järsud oosinõlvad ning laudteelõigud Nabudi järv ääres libedad.

## Viitna õpperaja huvipunktid

- 1 Viitna Pikkjärv – kaitset vääriv haruldus
- 2 Liivik – pilk jääajajärgsesse aega
- 3 Viitna Pikkjärve põhjakaldal pöles 2006. a suvel mets
- 4 Sürjametsa taimed – igaühel oma kasv
- 5 Sürjametsa taimed püüavad valgust
- 6 Lavamöhn on lameda laega küngas
- 7 Vaigutamine – endisaegne metsakasutusviis
- 8 Lavamöhnal kasvab palumets
- 9 Sulglohk – jääpanga puhkease
- 10 Viitna möhnastik
- 11 Surnud puud on täis elu
- 12 Oos tekkis luistlikupraos voolanud jões
- 13 Kuusk ja sarapuu taluvad varju
- 14 Järvest on saanud raba
- 15 Kuulsad ja kummalised rabataimed
- 16 Madalsoo – vesine ja liigirikas
- 17 Nabudi järv
- 18 Liivastel setetel kasvab nõmmemännik
- 19 Viitna – jäiste möjutuste maaistik
- 20 Järvede teke ja muutumine
- 21 Roomav öövilge – järvemägede orhidee
- 22 Järvesopid kasvavad kinni
- 23 Viitna Pikkjärves kasvavad kaitsealused taimed
- 24 Vesilobelia – Viitna Pikkjärve uhkus ja haruldus
- 25 Miks on Pikkjärve kohta nii palju keelde?
- 26 Viitna – tähtis risttee läbi aegade
- 27 Linajärv



Vesilobelia  
(*Lobelia dortmanna*)  
Water Lobelia  
Лобелия Дортомана  
II kaitsekategooria taim



Valge vesiroos  
(*Nymphaea alba*)  
European White Waterlily  
Белая Кувшинка  
III kaitsekategooria alune liik



## Viitna landscape protection area

Viitna järved ja neid ümbrisest maaistik võeti kaitse alla 1971. a, kui moodustati Lahemaa rahvuspark. Eraldi Viitna maaistikukaitseala (312 ha) moodustati 1997. a. Kaitseala kuulub Natura 2000 võrgustikku kui Viitna loodusala.

### Jäätalude kujunenud pinnavormid

Šisid pinnavormid kujunesid välja mandrijää taandumisel Pandivere kõrgustikult ~11 000 a tagasi. Servaladele tekkinud lõhede kaudu voolas sulavesi liustiku ees olevasse järve. Sulavate poolt kaasa kantud materjal settis lõhedesesse ja jääjärve. Nii kuhjati lõhedesesse osid. Endiste jääjärvede setetest kujunesid mõhnad.

### Viitna järv

Viitna kolm järv on luistlikutekselised. Rahvajutu järgi on Viitna Pikkjärv e. Suurjärv (16 ha) kunagine Kalevipoja hobuse väherdamise ase. Pikkjärv on kõrge liivase kaldaga vähetooteline ja pehmeeline umbjärv ning seetõttu tundlik ka vähese reostuse suhtes. Vähene toitainete sisaldus tingib ka veetaimestiku omapära. Järves kasvab mitmeid haruldasi kaitsealuseid taimi ning seetõttu tuleb erilist tähelepanu pöörata kaldavööndi kaitsele. Pikkjärve kaunistavad neli saart.

Viitna Linajärv e. Väikejärv (4,2 ha) on madalate kõvade liivaste kallaste ja mudase põhjaga pehmeeline rohketooteline umbjärv.

Öötsikut piiratud allikaline Nabudi järv (0,6 ha) on segatoiteline.

## Viitna Nature Trail

The 7-kilometre-long study trail along the varied landscape begins from the Viitna Pikkjärv's northern lakeside takes us to all three lakes and introduces the landforms designed by the ice age, how they were formed and the species that live in the forests. There are 27 points of interest on the study trail. A reasonable expedition for nature observation and memory making takes 3-4 hours. If you do not have the time or strength to take the long walk, you can take the shorter trail around Pikkjärve and go to Linajärv – this makes the trail about 2.5 km. There are white marks with a green stripe in the middle on the trees to mark the trail. The difficulty level of the trail is intermediate.

**Caution!** In case of rain the steep esker hills and sections of boardwalk by the Nabudi lake are slippery.

## Ландшафтный заповедник Вийтна

Озера Вийтна и окружающий их ландшафт были взяты под охрану в 1971 г., когда был создан национальный парк Лахемаа. Отдельный ландшафтный заповедник Вийтна (312 га) был создан в 1997 г. Заповедник входит в сеть Natura 2000 как природная зона Вийтна.

### Формы рельефа, возникшие в ледниковый период

Здешние формы рельефа сформировались во время отступления материального льда с возвышенности Пандивере примерно 11 000 лет назад. Через возникшие в краевой зоне трещины талая вода лилась в озеро, находившееся перед ледником. Материк, который переносили талые воды, оседал в трещинах и ледниковом озере. Так в трещинах нагромождались озера. Из осадков бывших ледниковых озер формировались камни.

### Озера Вийтна

Три озера Вийтна имеют ледниковое происхождение. Согласно народным преданиям, озеро Пиккъярв, или Сууръярв в Вийтна (16 га) – это место, где валялся когда-то конь Калевипозга. Пиккъярв – это бессточное олиготрофное озеро с мягкой водой и высокими песчаными берегами, поэтому оно чувствительно даже к небольшому загрязнению. Низким содержанием питательных веществ обусловлено и своеобразие водной растительности. В озере произрастает ряд редких, находящихся под охраной растений, и поэтому следует обращать особое внимание на защиту берегового пояса. Озеро Пиккъярв украсила четыре острова.

Озеро Линаярв, или Вайкеярв в Вийтна (4,2 га) – это бессточное эвтрофное озеро с мягкой водой, низкими твердыми песчаными берегами и иллистым дном.

Окруженное трясиной родниковое озеро Набуди (0,6 га) по трофности является смешанным.

**Внимание!** Купание разрешено только на северном берегу озера Пиккъярв в Вийтна, а также в местах для купания на берегу озера Линаярв!

## Учебная природная тропа Вийтна

Пролегающая по разнообразному ландшафту учебная тропа длиной 7 км берет свое начало от северного берега озера Пиккъярв в Вийтна, ведет ко всем трем озерам и знакомит с формами рельефа, возникшими в ледниковый период, а также с растущими здесь лесными биоценозами. На тропе имеется 27 пунктов, представляющих интерес. Наблюдение за природой в разумном темпе и богатый впечатлениями поход займут 3-4 часа. Если на длинную прогулку не хватает сил или времени, можно выбрать более короткий маршрут вокруг озера Пиккъярв и сходить на берег озера Линаярв – так длина похода составит 2,5 км.

Тропа отмечена нанесенными на деревья белыми знаками с зеленой полосой посередине. Уровень сложности тропы – средний.

**Осторожно!** В дождливую погоду склоны оз и участки деревянного настила по берегам озера Набуди могут быть скользкими.